

“İNSAN TÜRKİYE’DE KENDİNİ TÜM MEDENİYET TARİHİNE AÇABİLECEĞİ BİR PENCERE BULUR”

|| RÖPORTAJ: BETÜL TAT ||

Arp Sanatçısı Şirin Pancaroğlu... İcra ettiği sanat ve eserleri ile, mütevazi sanatçı kimliği ile 'iyi ki var' dediklerimizden... Şirin Hanımın hayat hikayesi yıllarca emek vererek peşinden koşulan bir ilim, Arp sanatı ile tanışma, Anadolu medeniyetine yolculuk biraz da. Kendisi ile bir sonbahar gününde müziği, sanatı, Batı'dan Anadolu'ya dönüş hikayesini konuştuk. Keyifli bir söyleşi oldu.

Şirin hanım, bize biraz kendinizden bahsedermisiniz?

1968 yılında Ankara'da doğdum. Babam gibi annem de ben küçükken çalıştı. Evde müzik hep vardı. Babam gitar çalardı, annemin çocukluğundan kalma bir piyano vardı evimizde. Babam bizi ailecek konserlere götürürdü. İlkokulu İstanbul'da okuduktan sonra konservatuvara girdim, arp bölümünü kazandım. 1980'de babama yurt dışından bir iş teklifi geldi. Annem babam ve kardeşim Endonezya'ya ben ise müzik eğitimimi daha sağlıklı devam ettirebilmem için İsviçre'de teyzemin yanında gittim. Ailemden ayrıldığımda 13 yaşındaydım. 18 yaşına basınca ben, 15 yaşındaki kardeşim de yanıma geldi. Bir evi çekip çevirip, okuyup, bunun yanında çalıştığımız, her şeyi üstlendiğimiz bir süreci deneyimledik. Pek kolay değildi tabii, ama aile sisteminden küçük yaşta kopmanın eksileri gibi artıları da oluyor: kendinizi idame etmeyi erken öğreniyorsunuz. Sonra lisansımı bitirince, ABD'de Indiana Üniversitesi Müzik Fakültesine gittim eğitimimi devam ettirmek için. Dünyadaki en büyük müzik fakültesidir. İnanılmaz özverili hocalarım oldu orada, yanlarında bizleri çırak gibi yetiştirdiler. Sonra bir müddet Amerika'da kalıp serbest müzisyen olarak çalıştım; arp icralarımla girmedığım ortam kalmadı. Büyük bir ivme ve geniş bir yelpazekazandırdı bu süreç bana. Amerika'dayken tedavi için orada bulunan rahmetli udi ve bestekâr Cinuçen Tanrıkorur ile tanıştım. Kendisi beni bir nevi kanadının kolların altına alarak bağrına bastı diyebilirim. Çalıştırdı, anlattı, icralarımı dinledi. Kendi bestelerini paylaştı benimle. Ve kalemi çok kuvvetliydi; gerçek bir müzik insanıydı. Çeşitli ortamlarla

kaleme almış olduğu müzik makalelerini o dönem tamamıyla okudum. Değerli sohbetleriyle beni müziğimiz içerisinde de çalışmalar yapmaya şevklendiren kendisidir. Beni kaybolmuş Osmanlı arpa çeng ile tanıştıran ve bu konuda teşvik eden de o'dur. Sonra toprak çaktı, Amerika'da önüme açılan daha üst mekilere taşıyabilecek iş kapılarını bırakarak 19 yıl yurt dışında yaşadıkten sonra Türkiye'ye döndüm.

Türkiye'ye dönmek nasıl bir duygu?

Türkiye'ye dönüşüm 1999'da gerçekleşti. Yakında 20 yıl olacak. Döndüğüm günkü duyguyla bugün arasında hiç değişmeyen bazı hassasiyetlerim var; bir de zaman içinde oluşan yeni hisler. Dönmeyi arzu etmemdeki en temel içsel neden kim olduğumu daha iyi anlamak içindi. Bu konuda Türkiye'nin bana epey imkan verdiğini söylemeliyim. Hem ülkemi uzun yıllar sonra derinden keşfetme imkanı buldum, hem de buradan yetmişmiş, yeşermiş bir insan olarak kendimle yakınlaştım. Bir de bir adanmışlık ve kendi meslek alanımda Türkiye'ye faydalı olmak için dönme sebebim olmuştu ki; bu boyut tabii Türkiye'nin dinamiklerine, içerisinden geçtiği süreçlere doğrudan bağlı ve daha dışsal olarak tabir edebileceğim bir seyir. Bir tarafta sahne üzeri hayatımda güzel bir dinleyici kitlesi ile bulduğum noktalarda hep çok mutlu oldum, şükrettim. 11 tane albümüm yayınlandı, bunun 9 tanesi Türkiye'de ikisi yurt dışında oldu. Burada yaşayıp kendi geleneksel müziğimiz içerisinde çok ehil ustalarla çalışmalar yapma imkanı buldum; çeng adında kaybolmuş

Osmanlı arpa'nı diriltip, hayata geçirmek doğrultusunda çokça emeğim ve kazanılmışıklarım oldu. Buna bağlı olarak, eğitimimi almış olduğum Batı müziğinin yanı sıra Osmanlı müziğini yurt dışında festivallerde tanıttığım bir sürecin de içindeyim. Kendi meslek alanımda 2007'de bir dernek kurdum, Arp Sanatı Derneği. STK nedir, nasıl yönetilir, bunu öğrendim 40 yaşından sonra. Bunların hepsi için minnettarım. Bunların hepsi kendi çabalarımla, tırnağımla kazıyarak, özveriyle hayata geçmiş olan çalışmalar.

Kendinizi Anadolulu hissediyor musunuz? Sizin Anadolu'nuz nedir?

Babam Kayseri, Develili bir aileden geliyor. Zamanında Dedem Develi'nin en önde gelen esnafıymış. Babaannem ise Ürgüplü. Sonra aile Ankara'ya göç ediyor. Babam ilkokuldan sonra yatılı olarak İstanbul'da Robert Koleji'de okuyor; ardından rahmetli dedemin vasiyeti üzerine Amerika'da yüksek lisans yapıyor. Annem ise İzmirli. Ben de bir Anadolu evladı olarak kendimi bu toprakların bütününe, zaman ve mekan olarak tamamen ait hissediyorum. Buraya döndüğüm 18 yıl içerisinde başta anne ve baba memleketlerim olmak üzere, Türkiye'nin her bölgesine gittim. Kimi zaman konserler vesile oldu buna, kimi zamanda arabaya atlayıp çıktığım yolculuklar. Her şehrin her kasabanın kendine özgü rengi, dokuması, tatları, müzikleri, halk oyunları, mimarisi sayesinde, insan Türkiye'de kendini kesinlikle tüm medeniyet tarihine açabileceği bir pencere bulur. Ve bence açmalıdır. Çocuklarımıza işte bunu öğretmeliyiz.

Bütün dünyanın gözü var topraklarımızda, biri-kimimizde. Üstelik tüm dünyayı etkileyen çok tuhaf bir süreci biz de kendi dinamiklerimizle yaşıyoruz. **Çok ileri bir vizyonla ülkemiz inanılmaz bir konuma taşındı.**

Bu inanılmaz çeşitliliği, zenginliği, zarafeti, mucizeyi ve zekayı. Benim görevim ve de sorumluluğum bunu müzik alanında hayata geçirmek; dolayısıyla bana yetki verilene kadar bunun için uğraşacağım.

Türkiye sizi nasıl hatırlasın istersiniz?

Türkiye'de müziğin, ideolojik baskılardan ve ayrıştırılmalarından arındırılmasına ve bu topraklardan akmış ve akacak olan müzik nehirlerinin birleştirilmesini sağlayan kişi olarak hatırlanmak isterim. Bunu kişisel çalışmalarımdaya hayata geçirdim ama hayat ne benimle başladı ne de benimle bitecek; yapılması gereken ve yapılmayan çok iş görüyorum. Her ilkokulu çocuğunun ona uygun, kendi müziğimizi icra edecek bir çalgıyı çalabilmesini sağlamış kişi olarak hatırlansam keşke. Çünkü işe fidandan başlamak şart.

Uluslararası camia Türk bir sanatçıya nasıl bakıyor?

Kendi meslek alanımda dünyanın dört bir tarafındaki meslektaşlarım tarafından ne mutlu bana ki her zaman inanılmaz güzel muameleyle karşılandım ve onlarla değerli ortak çalışmalar içinde oldum. Ama bu sadece benim kendi çabalarımı ortaya çıkarmış ve batı müziği arka planından da gelen onlarla bir iç içeliğe sayesinde oluşmuş bir durumdur. Sanatı sanatçı temsil ediyor, o taşıyor, o yüceltiyor. Mevcut cevherlerimizin büyük bir kısmı bırakın bir takımında yedek olmak, takım-

da bile değiller. İçerideki müzik üretimimizin, eğitim sistemimizin sağlıksızlığından ötürü, bizi dünyaya taşıyacak mekanizmaları da doğuramıyoruz. Dolayısıyla yok sayılıyor. Ama sanatçının yok sayılmasından çok daha vahim olan, müzik geleneğimizin yok sayılmasıdır. Avrupa mesela Osmanlı Müziğini doğru icralardan dinlemediği gibi, siyaseten de ayrıştırmaya meyilli olduğu için, Osmanlı coğrafyasındaki müzik geleneklerini noktasal etnik topluluklara, küçücük kimliklere mal ediyor son zamanlarda. Oysa unutmayalım, Osmanlı'da sarayda bütün Osmanlı coğrafyası ve ötesinden müzisyenler çalışmış ve buradaki bütünlük algı sayesinde müziğimiz büyük bir müzik geleneği olarak yükselmiştir. Yani bütün bu coğrafyanın geleneklerinin birlikte damıtılıp ulaştığı ilmi bir müzik disiplini söz konusu olmuştur. Oysa şimdi ki duruma değineyim: nerede bir kriz var Orta Doğu'da, oranın müziğini cimble alıp, bu iş için de yerel yönetimlerinden destekler sağlayıp, allayıp pullayıp en prestijli sahnelere taşıyor, Osmanlı müziğinin adını dahi zikretmeden

pas geçiyorlar. Sorunun kökenini kendimizde aramamız gerekir diye düşünüyorum.

Türkiye'de gündem hep yoğun... Bir sanatçı olarak ülkemize baktığınızda neler düşünüyorsunuz?

Biz çok zor bir coğrafyada yaşıyoruz; bütün dünyanın gözü var topraklarımızda, birikimimizde. Üstelik tüm dünyayı etkileyen çok tuhaf bir süreci biz de kendi dinamiklerimizle yaşıyoruz. Çok ileri bir vizyonla ülkemiz inanılmaz bir konuma taşındı. Ama kültür sanat konusu henüz masaya yatırılmadı. Çok ehil ve gözü pek müzik insanlarına görev verilmesi, silkinmesi gerektiğini düşünüyorum. Müzik konusunda Finlandiya örneğini çok iyi etüd etmemiz gerekir. Müzik, bir çocuğun eğitiminde bir ayrıntı değildir; matematik kadar önemlidir. İlimdir çünkü, zekayı müthiş geliştirir. Bugün Finlandiya bir kültür sanat ülkesi olarak bütün dünyada parlıyor. 1950'de bir tane müzisyeni bile olmayan, savaş alanından ibaret bir ülke...

HAFIZ, BOKS ŞAMPİYONU, İMAM HATİP LİSESİ ÖĞRENCİSİ: ZEYNEP GÜL ÇAYLAR

Tevfik İleri İmam Hatip Lisesi 10'uncu sınıf öğrencisi 17 yaşındaki Zeynep Gül Çaylar, hafızlık eğitiminde ve şiir yazımında gösterdiği başarıların yanı sıra dört yıldır ilgilendiği boks sporunda Türkiye şampiyonu olmak istiyor.

Zeynep eğitim hayatı boyunca pek çok okul değiştirdi ve bu süreçte hafız olması dolayısıyla da eğitim bursları aldığı. 2015 yılında Tevfik İleri İmam Hatip Lisesine başladı.

Yabancı dillere çok ilgili, İngilizce'nin yanında Arapça da öğrenmeye çalışıyor. Arapça şiir denemeleri yapıyor ve bu kapsamda il çapında katıldığı Arapça şiir yarışmalarında üçüncülük ve birincilik, Türkiye genelinde ise altıncılık elde etti.

Zeynep Gül Çaylar'ın hobilerinden birinin de spor. Boksu çok sevdiğini söylüyor. "Her türlü sporu yapıyorum ama boks benim için çok başka bir şey, bir günüm antrenmansız geçse uyuyamıyorum. Evde bile boks torbam var. Bu spora ilgim maçları izleyerek başladı. Ankara Büyükşehir Belediyesi Ankaraspor Boks Kulübü sporcusuyum. Boks kursu için 19 Mayıs Stadyumu'na geldiğimde hala daha koçum olan Demet hocayla tanıştırdılar ve bugünlere geldim. Koçum ve ailem beni çok destekledi." diyor.

Bir Müslüman'ın her yönden kendini geliştirmesi gerektiğini belirten Çaylar,

toplum olarak dünyada söz sahibi olmak için edebiyat, spor, teknoloji gibi her alanda başarılı olunması gerektiğini ifade ediyor.

"Başörtülü bir insan boks yapamaz diye bir şey yok. İnsanlar bunun bir engel olduğunu zannediyor. Sporun yanında hafızlık yapıyorum, şiir yazıyorum, okul kulüplerine katılıyorum ve bunların hepsini aksatmadan yapıyorum. Bir Müslüman'ın hem beyin hem de kas gücüne sahip olması gerektiğini düşünüyorum. Sadece şampiyonlara gittiğimde derslerden biraz geri kalıyorum ama sonrasında çabuk toparlıyorum. Buna rağmen Türkiye ve Avrupa şampiyonalarına gitmek istiyorum. Bu sene inşallah 64 kilo gençlerde Türkiye şampiyonu olacağım."

Her gününün dolu geçtiğini, boşa geçirecek bir anının bile olmadığını kaydeden Çaylar, bu temponun ileride kendisini yormasından, hobilerinden uzaklaşmasından korktuğunu söylüyor.

Günlük programına uymada çok titiz olduğunu belirten Zeynep Çaylar, "Programımın tıkır tıkır ilerlemesini istiyorum. Yurtta kalıyorum. Sabah namazından sonra yatmıyorum, günlük hazırlığı yapıp okula gidiyorum. Teneffüslerde hafızlık için ezberime çalışıyorum. Aynı zamanda okulda 'İleri düşünce' ve sinema klüplerine üyeyim. Kısa film çalışmaları ve stüdyo ziyaretleri yapıyoruz. Okul çok yoğun geçiyor.

Okulun ardından hemen boks antrenmanına geliyorum ve üç saatimi spor salonunda geçiriyorum. Ardından yurda geçip hafızlık dersimi veriyorum ve yarının ezberine ve derslerine çalışıyorum." şeklinde konuşuyor.

Çaylar, liseye başladığı yıllarda dünyada Müslümanların uğradığı haklılık ve zulme dur demek için asker

olma hayalleri kurduğunu ifade ederek, geçen üç yılda haklılıklarla sadece savaşarak değil, ilimle, bilimle mücadele edilebileceğini öğrendiğini kaydetti.

Boks Antrenörü Demet Acar da Zeynep'in boks sporuna çabuk adapte olduğunu belirterek, "Kişilik olarak da boksta gösterdiği performans olarak da dört dörtlük biri.

Her alanda başarılı, Zeynep eline aldığı her işi hakkıyla yapıyor. Boksta, ben de diğer koçlar da Zeynep'i geleceğin şampiyonu olarak görüyoruz. Zeynep'i ocağa ya da şubat ayında düzenlenecek Türkiye Şampiyonası'na hazırlıyoruz. Zeynep kolaylıkla Türkiye Şampiyonu olabilir. Sonrası zaten gelir. Büyük başarılarla imza atacağına inanıyorum." değerlendirmesinde bulundu.

